

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2013/14:18

Fredagen den 17 januari

Stenografiska
uppteckningar
2013/14:18

1 § Utrikes frågor

Utrikesminister Carl Bildt

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 16 december 2013**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 20 januari 2014**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesminister Carl Bildt med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Jag inleder med att fråga om det finns några A-punkter. Ja, det finns det. Då undrar jag, utrikesministern, om det finns något att säga med anledning av möte i rådet den 16 december 2013.

Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag tror att vi löpande kommer att ta upp de frågorna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går till punkt 3, Det södra grannskapet. Vi börjar med Syrienkonflikten och dess regionala konsekvenser. Det är en beslutspunkt.

Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Det är en beslutspunkt. Här kan man ägna mycket tid åt situationen, men det behöver man nog inte göra. Det handlar självfallet i allt väsentligt om upptakten till fredskonferensen, Genève II, som kommer att inledas i Montreux på onsdag i nästa vecka. Mötet i Montreux, där också Sverige – jag – kommer att delta är inledningsvis ett mer ceremoniellt möte. Tanken är att de reella förhandlingarna kommer att återupptas i en mer begränsad krets i Genève under fredagen.

Dock är allt detta försett med betydande osäkerhet, framför allt på grund av splittring och osäkerhet inom oppositionen. Det kommer att äga rum ett avgörande möte i dag där den relativt splittrade oppositionsgrupperingen ska fatta beslut om den ska delta eller inte. Det är ett mycket starkt tryck på dem att delta. Det säger sig självt. Jag utgår från att på ett eller annat sätt kommer mer eller mindre betydande delar av oppositionen att delta i mötet i Montreux på onsdag.

Det är väl i stort sett detta som är den stora frågan. Sedan finns det slutsatser som redogör för situationen i stort – inte minst de humanitära

svårigheterna, som är betydande. Vi hoppas att det i samband med förhandlingarna i Montreux och Genève kommer att finnas möjlighet att göra en del genombrott när det gäller de humanitära frågorna. Från framför allt regimsidan men också från delar av oppositionsgrupperingarna vidtas åtgärder som de facto hindrar det humanitära tillträdet. Den humanitära situationen är – det behöver jag inte informera nämnden om speciellt – mer än alarmerande och blir successivt allt värre. Det är vad som kan noteras.

Vad gäller kemiska vapen fortsätter arbetet i stort sett enligt plan, om än försenat. Det finns inte så stor anledning att hetsa upp sig över just detta. Alla medverkande, från syriska regeringen till USA och OPCW, gör vad de kan och förefaller att arbeta med god vilja. Om man stöter på tekniska eller säkerhetsmässiga problem på det sätt som man har gjort finns det ingen anledning att hetsa upp sig nämnvärt över detta. Det kommer med all sannolikhet att ske.

Låt mig också, självfallet, notera de regionala konsekvenserna. Vi har en påtagligt allvarigare situation i Irak. Det är strider i Anbarprovinsen. Det har samband med upptakten till val, den spänning som vi ser i regionen i dess helhet och vissa av de mer islamistiska fundamentalistiska grupperingarna som har etablerat sig såväl i delar av Irak som i delar av Syrien och som försöker att etablera sig ännu fastare och på olika sätt tränga regimen tillbaka.

Libanon behöver jag inte säga så mycket om heller. Det har inte inträffat så mycket som fundamentalt förändrat situationen sedan vi diskuterade frågan senast. Jag konstaterar att arbetet med att bilda en ny regering, som – om jag inte missminner mig – har pågått sedan i mars förra året, ter sig allt svårare. Det innebär att de mer strukturella problemen i Libanon blir allt värre. Om man inte har någon fungerande regering – man står inför ett presidentval och ska utse en ny president – och om man inte kan klara av en regeringsbildning är det inte alldeles säkert att man klarar av en presidentsuccession. Vi har anledning att fokusera alltmer på Libanonproblemen också.

Vi har nu en situation där Libanon med ca 4 miljoner invånare har ca 1 miljon flyktingar, vilket innebär att i betydande delar av Libanon är flyktingarna helt dominerande. Detta är en situation som förr eller senare kommer att leda till stora förändringar på ett eller annat sätt.

Det är en synnerligen bekymmersam regional bild. Förhoppningar knyts till fredskonferensen. De förhoppningarna är relativt begränsade vad gäller att det ska gå att åstadkomma något stort och snabbt. Men det är i alla fall en fördel att vi nu börjar närma oss en utomordentligt komplicerad politisk process.

Anf. 5 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen!

Jag vill betona att det är bra att resolution 1325 omnämns i texten. Kvinnors deltagande i fredsprocessen är tydligt utskrivet i förslaget till slutsatser. Det gäller också att alla etniska minoriteter och så vidare ska involveras.

Jag frågade kabinetssekreteraren i går om Yarmuk men fick inte något riktigt svar. Det har nu kommit bilder på Twitter av något som ser ut som ett koncentrationsläger. Människor svälter ihjäl. Det nämns inte här.

Kan utrikesministern säga något om frågan finns med i diskussionen och vad som händer?

Slutligen noterar jag att man inte längre kräver att Asad inte finns med i fredsprocessen. Det har stått i tidigare slutsatser. Kan jag få någon kommentar?

2013/14:18

17 januari

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag har en fråga till utrikesministern. Under givarkonferensen tillkännagav man att Sverige skulle ge 230 miljoner extra till Syrienkonflikten. Är det utöver befintliga ramar? Lägg 230 miljoner utöver den ram som redan är fastställd för 2013 för att sedan fortsätta under 2014? Har jag missförstått uppgifterna som har framkommit i mediediskussionen?

Om den humanitära ramen för Syrien utökas, kan man räkna med att pengarna når fram och gör nytta i Syrien – med tanke på att det är svårt att komma in i landet? Man vill också att FN ska ta upp frågan om att få tillträde och hjälpa människorna. Hur ser situationen egentligen ut? Jag skulle gärna vilja ha svar på frågorna.

Anf. 7 HANS WALLMARK (M):

En hel del av detta är länkat till varandra, från Syrien och Libanon i väster bort mot Iran och vidare i öster.

Görs det någon bedömning av att läget ytterligare kan kompliceras eller försämrats i takt med att de utländska trupperna kommer att lämna Afghanistan 2014?

Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (M):

På den sista frågan kan jag säga att jag inte har hört någon som ser något sådant samband. Det enda vi kan konstatera – om jag tittar på några anknytningar till den regionen – är att vi ser ett visst flöde, som har uppmärksamats i medierna, av det som kallas foreign fighters. Det har tidigare funnits sådana som har ägnat sig åt "Jihadurism". Det har varit till Fatahområdena i Pakistan relaterat till konflikten i Afghanistan. Det flödet har, såvitt vi kan bedöma, så gott som upphört. Det flöde vi har av denna art är i stället nästan uteslutande till Syrien. Det är den enda koppling som jag har stött på.

Johnny Skalin hade två frågor. Frågan om ramarna har jag inte svar på. Vi har mycket vidsträckta ramar för det humanitära stödet. Vi har betydande resurser. Vi är en stor, kompetent och kraftfull givare när det gäller humanitärt stöd. Huruvida detta ligger inom eller utanför ramen spelar inte så stor roll eftersom vi är beredda att ge det som krävs i dessa sammanhang.

Andra frågan är lite svårare. Den första var uppenbarligen också svår, men den andra frågan är lite viktigare. När dessa pengar fram? Ja, det tror vi att de gör. När de fram till alla som de borde nå fram till? Svaret på den frågan är nej. I anknytning till det säger Pethrus att det finns områden vi inte når och som vi inte vet så mycket om. Där förekommer säkert svält och elände av en art som vi inte kan föreställa oss – därför att tillträdet för humanitär hjälp är begränsat.

Vi skulle vilja att pengarna – inte bara våra pengar utan de samlade insatserna – kunde nå alla på ett någorlunda rimligt sätt. Så är icke fallet.

Vi kan vara säkra på att pengarna går till insatser för de flyktingar som i allt väsentligt finns i de organiserade flyktinglägren utanför Syriens gränser, även om det kan finnas undantag.

Det är inte vi som utför stödinsatserna, utan vi ger stöd till vad vi betraktar som synnerligen etablerade och kompetenta organisationer. Det kan vara UNHCR, World Food Programme, ICRC eller International Rescue Committee – för att nämna några av de stora. Dem har vi betydande förtroende för.

Sedan var det en fråga om Genève II och Asad. Jag tror inte att vi har sagt så tidigare, utan vi har hela tiden sagt att detta är baserat på Genève I-kommunikén. Den säger att det ska bildas en transitional governing authority, och den ska vara sammansatt av individer som man kan komma överens om. Sedan kan man själv dra slutsatsen, beroende på de olika positioner som parterna har, om vilka som kan komma i fråga för det hela eller inte. Men vi har inte varit mer explicita än så. Det tror jag inte att man ska vara.

Det finns en del återstående frågor inför Montreux på onsdag. En av de frågor som varit föremål för kontroverser är om Iran ska delta eller inte. Vi har intagit den självklara ståndpunkten att alla som är relevanta, good or bad, ska finnas där. Det handlar rätt mycket om hanteringen av amerikansk inrikespolitik i det avseendet just nu.

Anf. 9 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Tack, utrikesministern, för svaret på mina frågor – så gott som utrikesministern nu kunde svara!

Finns det fog att anta att det kan användas mer pengar, om det går att tillföra mer pengar till närområdena, för att hjälpa fler flyktingar? Klarar närområdet av att hantera situationen självt? Går det att ställa krav eller åtminstone försöka förmå Europeiska unionen att ställa upp med ett större stöd till grannländerna för att hjälpa de människor som är på flykt? Skulle det vara en utväg för att hjälpa fler? Vad gör regeringen för att föra fram den dialogen inom Europeiska unionen?

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

På Folk och Försvars konferens i Sälen var Internationella Röda Korset med. Man sade att EU kommer att få ge med sig och dra in Assad i fredsprocessen. Tidigare har det stått i rådsslutsatserna att han bör avgå. Det finns inte med här. Ser vi en ny position från EU i dokumentet?

Som ett medskick till utrikesministern hoppas jag att han kommer att försöka omnämna det palestinska flyktinglägret Yarmuk i något sammanhang.

Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Nej, det är ingen ny position. På hösten för tre år sedan användes formuleringen att Assad skulle step aside, inte step down utan step aside. Det låg någon diplomatisk finess i detta som amerikanerna hittade på.

Därefter har vi varit noga med att hålla oss till Genèvekommunikén från juli förra året. Det är viktigt. När man går in i en fredsförhandling måste man gå in i den med relativt öppna mandat. Om alla börjar binda sig för olika positioner åt olika håll kan man stanna hemma. Då blir det

ingenting. Därför är det ingen förändring i den position vi har haft tidigare.

Johnny Skalin undrade, underförstått, om man kan avhjälpa de svåra problemen med mer pengar. Det är möjligt. Men det finns två grundläggande problem. Jag tror inte att pengaproblemet är det avgörande. Det finns en betydande beredskap från det internationella samfundet att ställa upp. Det ena problemet är självfallet det humanitära tillträdet inne i Syrien. Det andra problemet är att samhällena runt om Syrien är på bristningsgränsen. De kan inte ta emot fler.

Turkiet tar emot ungefär 700 000. Ett av problemen i gränstrakterna, som inte tillhör de rikaste eller mest välmående i Turkiet, är att de stora satsningar som sker på flyktingarna skapar motsättningar gentemot dem som bor där i övrigt. Det är nästan så att man har en bättre standard i flyktinglägren än vad man har i de kringliggande områdena.

Vi måste på ett eller annat sätt lätta på trycket på närområdet. Vad gäller Libanon är det alldeles uppenbart. Det kommer inte att fungera. Vi kan diskutera hur mycket flyktingar man kan ta emot i ett land. Men en fjärdedel av befolkningen är rätt mycket. Det är unikt. Dessutom är landet skört i största allmänhet. Det kommer inte att gå. Samma sak gäller Jordanien. Det är inte framför allt en fråga om brist på pengar i närområdet. Det är en fråga om att bördan av att ta emot så många i relativt fattiga samhällen blir för stor.

Därmed kommer vi självfallet till frågan om angelägenheten av en fredsöverenskommelse som gör att de kan flytta tillbaka. Det vore det idealiska. Om detta inte inträffar måste denna flyktingbörda fördelas på ett eller annat sätt för att den inte ska åstadkomma ännu mycket större problem än vad den redan har gjort.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Vi går vidare till Egypten. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Vi kommer, antar jag, bara att utbyta några synpunkter på läget i Egypten. Tanken är väl att det ska vara en längre diskussion om den egyptiska situationen när vi träffas i utrikesministerkretsen i februari.

Det har skett ett referendum om den nya konstitutionen de senaste dagarna. Vi vet ännu inte riktigt hur det utföll, men vi kan konstatera att det blev ett överväldigande ja. Det var i och för sig föga förvånande, givet omständigheterna. Det förvånade mig att det inte var 100 procent med tanke på situationen i Egypten, men det var tydligen 98 procent eller något sådant.

Det viktiga är valdeltagandet. Hur högt det var vet vi inte riktigt. Det var med all sannolikhet betydligt lägre än de första officiella siffrorna visade, men hur det faktiskt var får vi nog vänta med att göra någon bedömning av. Jag vill inte påstå att det är så svårt att förfalska resultatet av en sådan här folkomröstning om man så vill, men det är lättare att fuska fram ett valdeltagande än att fuska fram ett resultat.

Vad som inträffar nu är att man går vidare till ett snabbt presidentval, sannolikt med Sisi som kandidat – det vet vi inte.

2013/14:18

17 januari

Vi har konstaterat att man har kriminaliserat Muslimska brödraskapet och förklarat att det är en terrororganisation. Vi ser ingen grund för detta. Vi är förvisso bekymrade över terrordåd i Egypten. Men vi ser inte Muslimska brödraskapet som ansvarigt för dessa. Vi är självfallet mycket bekymrade över tillståndet både för mänskliga rättigheter och för en ekonomi som går allt sämre, trots ett rätt omfattande stöd från gulfstaterna.

Jag förutser en rätt begränsad diskussion den här gången och en mer utförlig diskussion i februari.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning i ärendet.

Vi går vidare till Tunisien. Det är en diskussionspunkt, som jag uppfattat det, men med ett visst frågetecken. Jag hoppas att utrikesministern kan reda ut det.

Anf. 15 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är väl tveksamt. Men jag tror inte att det blir någon diskussion om Tunisien. Det sker samtal i Tunisien. Vi vet inte om dessa kommer att leda till något resultat. Jag är rätt säker på att det där kommer att skjutas fram, så att vi får en Egypten–Tunisien-diskussion i februari.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Finns det anledning att säga något i sak?

Anf. 17 Utrikesminister CARL BILDT (M):

I sak finns det anledning att säga att medan vi har skäl att vara mycket bekymrade över utvecklingen i Egypten har vi skäl att bara vara lite bekymrade över utvecklingen i Tunisien. Med de mått som måste tillämpas i regionen är Tunisien det område där det rör sig lite framåt. Man verkar vara på väg mot en överenskommelse om regeringsbildning som kan föra detta framåt. Sedan finns det tilltagande problem, icke minst på det ekonomiska området, som är rätt påfallande. Men med de mått som vi har för regionen efter den före detta arabiska våren är det fortfarande så att Tunisien är det land där det faktiskt rör sig framåt på något sätt. EU har ett mycket omfattande engagemang med dialog, ekonomiskt stöd och sådant för att försöka ge denna utveckling stöd.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning i detta ärende.

Då har vi kommit fram till det som skulle vara punkt 4, men den har utgått. Vi beger oss i stället till punkt 5, Fredsprocessen i Mellanöstern. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Även denna diskussionspunkt förutser jag blir relativt kort, av den enkla anledningen att vi även där befinner oss mitt uppe i en process. Det är den amerikanska utrikesministern John Kerry som leder denna. Tan-

ken var att han på nio månader skulle förhandla fram ett fredsavtal. Det var en hedervärd, lovvärd och utomordentligt angelägen ambition. Den är nu något förändrad till att det ska vara ett ramverk för en överenskommelse som man ska kunna ta fram, och det är vackert så, även om man inte ska underskatta de utmaningar som ligger i detta.

Vårt intryck är att förhandlingarna rör sig framåt, men huruvida de kommer att lyckas inom den angivna tidsperioden till slutet av april återstår att se. Vi hade en diskussion och slutsatser vid det senaste utrikesministermötet, där vi sade att EU är berett att hjälpa till i olika avseenden med relationer och ekonomiskt stöd, både till Israel och till en palestinsk statsbildning, för den händelse att det faktiskt blir en överenskommelse av den här arten.

Det finns inte anledning att tillägga så mycket mer på denna punkt just nu. Vi stöder de amerikanska ansträngningarna. Vi uppmanar bägge parter att visa kompromissvilja. Vi inriktar oss på att diskutera på vilket sätt vi kan stödja de olika aspekterna i en fredsöverenskommelse. Det är inte alldeles lätt att göra i detalj när vi inte vet detaljerna i den överenskommelse som möjligen kommer att äga rum.

Den förändring som har inträffat är som sagt att det nu är inriktning mer på ett ramverk. Huruvida detta kommer att vara klart i april är tveksamt. Men även om det skulle bli någon förskjutning och försening är det i alla fall positivt att parterna sitter ned och talar med varandra och att varken den israeliska eller den palestinska politiska scenen ännu har detonerat under det tryck som ligger på dem på grund av händelseutvecklingen i området.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning i ärendet.

Vi går vidare till punkt 6, Afghanistan. Det är en beslutspunkt.

Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, här är det fråga om beslut, och detta är en fråga som inte har varit på vår dagordning på ett bra tag vid det här laget. Jag kan inte påminna mig exakt när vi diskuterade Afghanistan senast. I juni, får jag höra. Det var ett bra tag sedan.

På grund av den dramatiska utvecklingen i en lång rad andra områden har Afghanistan varit lite ur fokus. Men nu är vi inne i ett synnerligen avgörande år för Afghanistan. Det som det mer formellt handlar om är att vi 2009 under svenskt ordförandeskap tog fram en mycket ambitiös handlingsplan från EU:s sida för vad vi skulle göra i Afghanistan. Den löper nu ut, och det gäller att ta fram en ny strategi. Vi ger nu uppdraget att göra detta. Det kommer tillbaka på bordet före sommaren. Det handlar om vad vi som europeisk union ska göra i Afghanistan under de närmaste åren. Vi kommer att ha anledning att återkomma till substansen. Här går vi mer igenom de politiska förutsättningarna.

Slutsatserna talar väl för sig själva. Mycket handlar om valen och förutsättningarna för dem. Jag tror att det under detta år är alldeles avgörande för Afghanistan att vi får ett val som i genomförande och resultat är hyggligt acceptabelt för alla de avgörande grupperingarna i Afghanistan. Jag formulerar mig inte så att det ska vara ett perfekt val, för det blir

det inte. I vissa områden i Afghanistan kommer det inte att vara möjligt att rösta. Talibanerna kommer att göra vad de kan för att sabotera valet.

Det här är ett samhälle som är delat i olika grupperingar, regioner och så vidare. Så länge de stora enheterna kan komma fram till en acceptans av både hur processen har skett och det resultat som processen har producerat, så att man får en ny president med en grundläggande hygglig demokratisk legitimitet – eller helt enkelt hygglig legitimitet; låt oss uttrycka oss på det sättet för att ha ännu mer hängslen och livrem i detta sammanhang – har vi förutsättningar för stabilitet i Afghanistan under de kommande åren. Misslyckas denna process av ett eller annat skäl är vi inne i en helt annan situation, som kan bli mycket mer bekymmersam.

Än så länge ser upptakten till valen och förberedelserna relativt hyggliga ut. Det blir en första valomgång de första dagarna i april. Får ingen kandidat över 50 procent då, vilket det väl förefaller sannolikt att ingen får, blir det en andra valomgång i slutet av maj. Det är det avgörande.

Vi har betonat ett antal olika andra frågor också. Det finns många andra frågor. Låt mig bara säga att jag tror att den fråga som kommer att vara i fokus och måste vara i fokus under de kommande åren är narkotikafrågan. Efter ett antal år av framgångar med att begränsa opiumodlingen ser vi nu en ökning av opiumodlingen i Afghanistan.

Detta är väldigt allvarligt för landet, för det korruperar hela ekonomin på ett fundamentalt sätt. Men det är också synnerligen allvarligt för omgivningen. Ett antal år tillbaka i tiden fanns narkotikamissbruk praktiskt taget inte i Afghanistan. Nu börjar det komma opiummissbruk och heroinmissbruk. Man använder självfallet detta för att betala och hålla i gång nätverken. Vi ser detta som ett påtagligt problem i både Centralasien och Iran, och vi vet att praktiskt taget allt opium som kommer in i Sverige, heroin och sådant, numera har sitt ursprung i Afghanistan. Jag tror att de har en världsmarknadsandel på 93 procent när det gäller produktionen av opium.

Detta är ingenting som EU i sig kan göra så mycket åt. Det är framför allt inom FN:s ram man arbetar med detta. Men det är viktigt att vi trycker på och visar på detta problem.

I föredragningen lämnar jag medvetet alla säkerhetsproblem åt sidan. Enligt min mening är de inte avgörande och dominerande när vi tittar på Afghanistan framöver.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tackar utrikesministern för föredragningen. Det finns som sagt många frågetecken kring hur det kommer att gå i Afghanistan. Det här är en strategi för hur EU ska jobba med Afghanistan framöver. Men jag noterar att resolution 1325 inte finns med i den delen. Den fanns med för Syrien, men den omnämns inte specifikt för Afghanistan. Det står under punkt 10 att vi ska stödja en bra fredsprocess, så någonstans är ändå fredsprocessen med. Vi pratar om kvinnor, vi ska ge stöd till kvinnors engagemang och så, men jag tror inte att resolution 1352 direkt omnämns.

Samordningen måste verkligen betonas. Om vi ställer höga krav på antikorrupsionsarbete och man inte tycker att man vill ställa upp på de kraven ska man inte kunna vända sig till ett annat land i stället, utan EU måste verkligen hålla en hög profil när det gäller de här viktiga sakerna

för att man ska ta sig ur fattigdomen i Afghanistan. Det finns mycket som återstår att se, men det är ett litet medskick att samordningsfunktionen verkligen måste betonas.

2013/14:18
17 januari

Anf. 23 JENS HOLM (V):

Det är en viktig aspekt Désirée Pethrus tar upp om att stärka kvinnans roll i Afghanistan. Jag tänker också på det i ljuset av samarbetsavtalet mellan EU och Afghanistan och undrar om det går att lyfta fram sådana dimensioner i det samarbetsprojektet. Kan utrikesministern säga något mer om samarbetsavtalet? Det är väl helt uteslutande ett civilt avtal, utan militära komponenter?

Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Svaret på den senaste frågan är ja. Däremot finns det en säkerhetskomponent i den meningen att vi har ett rätt omfattande polissamarbete. Vi har omfattande utbildning av framför allt ledningarna för polisorganisationen i Afghanistan. Men det finns inga militära delar i detta. De finns i andra sammanhang.

Det är också anledningen till att 1325 inte finns med explicit. Resolution 1325 handlar om kvinnors roll i fredsoperationer, och fredsoperationerna behandlar vi egentligen inte i det här sammanhanget. Vi behandlar kvinnors ställning i Afghanistan, och det finns omnämnt. Det är mer naturligt att tala om 1325 när vi talar om fredsoperationerna. Då ligger vi i en annan del av häradet i det här sammanhanget. Vi berör heller inte fredprocesserna speciellt mycket. De kommer i ett annat sammanhang.

Antikorruption är väldigt viktigt. Det finns tre grundläggande anledningar till korruptionen i Afghanistan. En är en svag statsstruktur i största allmänhet. Det är föga förvånande. Det tar tid att bygga upp denna, och vi gör vad vi kan. Nummer två är narkotika. Har man en tredjedel av ekonomin som en svart sektor är det klart att det är praktiskt taget omöjligt att bekämpa korruptionen.

Sedan ska man vara ärlig. En stor internationell närvaro i sig föder ett element av korruption med olika typer av avtal och olika typer mutor ute på vägarna för att få de stora lastbilskolonnerna med försörjning till trupperna att komma fram och den typen av saker. Det är där vi har de stora problemen.

De senare kan vi försöka åtgärda i någon utsträckning. Narkotika har vi misslyckats med i ganska stor utsträckning. Vad gäller statsbyggandet är det en långsiktig process som har gjort betydande framsteg dessa tio år. Vi startade på en av de lägsta punkterna i världen när det gäller statsstrukturer. Där återstår det åtskillig tid att gå.

Vi får anledning att återkomma till strategin i dess helhet när den ligger på bordet mot slutet av våren. Då har vi också möjlighet att titta lite på hur valprocessen har utfallit. Det ska bli spännande i varje tänkbart hänseende.

Sedan finns det andra problem som jag inte har berört över huvud taget med säkerhetsavtalen, trupperna och sådant. Det ligger lite utanför EU:s domvärjo i det här sammanhanget.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

På punkt 10 står det om fredsprocessen och att det civila samhället ska bidra med en aktiv och viktig roll. Det är där jag tänker mig att man möjligtvis skulle kunna få in 1325.

Resolution 1325 handlar inte bara om själva operationerna utan om vad som händer efteråt. Det handlar om att sitta vid förhandlingsbordet, delta i den här typen av strategier och hur kvinnors situation ska se ut i det framtida Afghanistan. Om man är inne på frågan om en fredsprocess menar jag att 1325 borde finnas med. Det är ett medskick. Det kan i varje fall finnas med i tankarna att ta upp den frågan.

Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det står om kvinnors rättigheter och kvinnors situation. Det är vad det handlar om.

Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

De ska vara med i beslutsfattandet. Det är grejen.

Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det säger vi hela tiden. Vi har också skickat ett brev vad gäller Syrien. Vi kan skicka så många brev vi vill, men så länge de inte skickar kvinnor kan vi inte göra så mycket.

När det gäller den syriska situationen har vi till exempel skickat ett nordiskt brev om detta. Vi har haft en konferens med Brahimi. Han säger: Det vill jag också. Sedan ber man de stridande parterna att skicka delegationer. Det finns ingen kvinna med i delegationerna. I regeringsdelegationen i Syrien finns ingen kvinna och heller ingen i det vi möjligtvis ser från oppositionssidan. Vad gör vi då? Då gör vi ett nytt uttalande.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens standpunkt i ärendet. Vi går vidare till punkt 7, Ryssland. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är en diskussionspunkt, och det finns nog anledning att understryka att det blir en sådan. Det är en lunchdiskussion, så den blir informell.

Det ska vara ett av dessa sedvanliga toppmöten mellan EU och Ryssland. Det skulle vara den 27 och den 28 januari stod det i mina papper. Det är bara en dag nu, den 28 januari. Vi har som ni vet två toppmöten med Ryssland varje år. Det är överdrivet. Vi anser att det bara finns utrymme för ett.

Nu har det varit diskussion om hur man skulle hantera detta toppmöte. Det blir väsentligt nedskalat i format av det skälet att det egentligen inte rör sig framåt på några områden. Att säga att den är problemfylld är att ta till, men det är en stillastående relation.

Som underlag finns det ett klassiskt dokument som heter *Outstanding Issues* i relationen med Ryssland. Det dokumentet blir bara tjockare och tjockare genom åren när det gäller olika små och stora frågor som inte rör

sig framåt i relationen. Tanken från Herman Van Rompuys sida är att det ska bli en lite mer öppen politisk diskussion om vart relationen är på väg.

Det är naturligt att de kontroverser som har varit centrerade inte minst kring Ukraina och det östliga partnerskapet kommer att komma upp. Vi tycker att det är viktigt att EU markerar med stor tydlighet mot den ryska politik som har inneburit kraftfulla ekonomiska sanktioner och kraftfulla politiska påtryckningar gentemot inte bara Ukraina. Vi såg det mot Armenien och i form av olika bojkotter mot Moldavien. Vi har i och för sig sett det också gentemot en del andra länder, men det är framför allt mot dessa. Där är det viktigt att EU tydligt markerar att vi tycker att den delen av den ryska politiken är oacceptabel och oförenlig med de europeiska principer som vi har.

Låt mig i det sammanhanget nämna att det finns anledning att vara djupt bekymrad över det som inträffade i parlamentet i Kiev i går. Där drev man under tumultartade former från den mer eller mindre regerande majoritetens sida igenom sju olika lagar på tio minuter utan beredning av något slag. Jag vet inte om ni har sett tv-bilderna. Det påminner inte riktigt om hur vi har det i Sveriges riksdag, om jag uttrycker saken så.

Dessa lagar innebär kraftfulla inskränkningar i yttrande-, mötes- och informationsfriheten på praktiskt taget varje område. Ett uttalande sker nu från EU:s sida i skarpa ordalag. Vi kommer att aktualisera frågan att göra ett uttalande från utrikesministrarna.

>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Anf. 31 HANS WALLMARK (M):

När det gäller användandet av den mjuka makten som Ryssland gör och Sveriges position i förhållande till det östliga partnerskapet känner jag stor trygghet i de positioner vi intar. Det gäller också redogörelsen här för vad som händer i Ukraina.

Jag har två mindre frågor. Den ena är om utrikesministern och EU-kretsen har någon synpunkt på frisläppandet av Chodorkovskij, om det bara är uppstädning inför Sotji eller om det finns någon djupare tanke bakom.

Den andra frågan gäller något som också nämns i handlingarna. Ryssland har kommit in i WTO och finns där. Vår svenska handelsminister har flera gånger påpekat att de inte riktigt uppfyller de åtaganden de tagit på sig. Är det fortsatt en sådan bild?

I grunden tycker jag att det är bra att Ryssland är med i WTO. Det är bra att vi på olika sätt försöker integrera Ryssland. Därför är den här typen av möten mellan EU och Ryssland bra. Men det förutsätter att alla vill vara med och dansa tango.

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M):

På den första frågan kan jag egentligen inte bidra så mycket till speklutionerna. Vi vet inte. Vi kan konstatera att han formellt sett skulle ha frigetts i alla fall inom en inte alltför lång framtid. Det är möjligt att man såg en möjlighet att göra det tidigare. Det har spekulerats om att det fanns humanitära skäl som vägledde detta. Det är svårt att veta. Det har också spekulerats att det fanns någon indirekt uppgörelse. Vi vet inte. Därmed är det svårt att säga så mycket.

Det är bra att Ryssland är med i WTO, ja. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

I största allmänhet, och framför allt under Medvedevskedet, talade de om att öppna upp, om frihandel och samarbete. Nu är vi inne i ett skede då vi, utan att de formellt har ändrat politik, ser en lite mer restriktiv och semiprotektionistisk inställning fokuserad på tullunionen.

Det kommer säkert också att ta sig uttryck i de så kallade konfliktlösningsmekanismerna inom WTO. Även om det är maskinerier som mal relativt långsamt är de viktiga när det gäller att behandla den här typen av frågor.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning. Vi går vidare till punkt 8, Centralafrikanska republiken. Det är en beslutspunkt.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, det är det. Här finns slutsatser. Jag tror inte att jag ska fördjupa mig alltför mycket i bakgrunden till motsättningarna i Centralafrikanska republiken av den enkla anledningen att vi ärligt ska erkänna att detaljerna i utvecklingen i detta land kanske inte tillhör styrkeområdena för svensk utrikespolitik. Det är ett av de länder som vi har haft minst kontakter med.

Vad vi har konstaterat är att den situation som uppkommit och som rätt mycket kännetecknas av religiöst baserade motsättningar har blivit ytterligt allvarlig. Vi talar om i storleksordningen 900 000 människor som är fördrivna eller flyktingar. Vi har runt flygplatsen i Bangui i storleksordningen 100 000 människor i olika typer av flyktingläger. Vi har ett mycket stort antal döda. Det är mycket svårt att bilda sig en uppfattning om detta.

Här har skett insatser från afrikanska länder, notabelt Sydafrika, men också från den närbelägna regionens länder under Afrikanska unionens överinseende. Det är Tchad som är den ledande militära makten i det här sammanhanget. Det blev också nödvändigt med ett fransk ingripande när situationen höll på att gå alldeles ur kontroll framför allt i huvudstaden, detta för att förhindra att övergreppen övergick till någonting som till och med kunde börja likna ett folkmordsscenario.

Det är där vi är. Situationen är självfallet på dagordningen i FN:s säkerhetsråd som ser vad man kan göra. Det finns en politisk FN-mission i landet som också försöker åstadkomma någonting. Vi tittar nu på vad vi kan göra. Det handlar om de humanitära frågeställningarna. Det kommer att vara en humanitär givarkonferens med EU-kommissionär Georgieva och Valerie Amos från FN i Bryssel på måndag morgon.

Där kommer vi att få mer underlag om hur man hanterar situationen. Sedan är det fråga om någon typ av skyddsinsats där det handlar om att hjälpa till att skydda flygplatsen i Bangui. Den är centralpunkten för de internationella insatserna och kan vara ett fokus för vidare insatser för att stabilisera. Det finns också en option om att sätta in förstärkta militära insatser i ett antal städer längs vägarna som leder västerut ned mot hamnarna för att på det sättet få in försörjning.

Vi har ställt oss positiva till det. Vi har från svensk sida sagt att det är i stort sett det scenario för vilket EU:s stridsgrupper en gång togs fram, det vill säga att göra en snabb relativt begränsad överbrygningsaktion till det att det kommer in en större FN-mission eller någonting annat och då göra det med stöd av FN:s säkerhetsråd.

Vi kommer att diskutera detta på måndag. Det finns ett begränsat stöd för att man ska använda stridsgrupperna. Det finns lite olika skäl till varför det är det. Det är för ögonblicket en grekisk stridsgrupp. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är möjligt att man i det sammanhanget kommer att söka efter andra optioner. Det återstår att se. En insats från EU:s sida i form av en CSDP-operation är sannolik. Samtidigt avvaktar vi diskussionen i FN:s säkerhetsråd som äger rum senare i veckan, på torsdag, om jag inte missminner mig, där man förmodligen kommer att endossera detta. Dess syfte är bara att stabilisera situationen.

Nu har det skett en viss stabilisering sedan den 10 när presidenten avgick. Vi har fått en ny tillförordnad president och premiärminister. Det har med stöd av de kringliggande länderna lett till att situationen tillfälligt har lugnat ned sig under de senaste dagarna. Det innebär inte att de grundläggande problemen i landet har försvunnit. Den humanitära situationen är utomordentligt allvarlig, och den grundläggande situationen är fortfarande explosiv.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet. Vi går vidare till punkt 9, Sydsudan. Det är en beslutspunkt.

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är också en beslutspunkt om än av lite annan karaktär. Det handlar mer om ett politiskt uttalande.

Situationen i Sydsudan är på sitt sätt ännu mer tragisk än situationen i Centralafrikanska republiken. Det här rör sig om en ny statsbildning som vi på olika sätt har försökt att ge vårt stöd. Den var skör från början – det var nog alla medvetna om – men sedan mitten av december har utvecklingen inneburit att hela fundamentet för den sydsudanesiska staten håller på att rämna.

Humanitärt vet vi ungefär hur situationen ser ut. Jag har glömt siffran för ögonblicket, men vid det här laget är det väl uppåt en kvarts miljon som är fördrivna. Det finns olika uppgifter om antalet döda som man ska ta med en nypa salt. Alla siffror är förmodligen i underkant eftersom det handlar om ett mycket stort område. Erfarenheten är att när den här typen av konflikt med politiskt innehåll som mycket snabbt har fått etniska förtecken detonerar, detonerar den rätt kraftigt med omfattande konsekvenser.

De humanitära insatser som nu sker görs av en stor FN-mission på plats. Den har varit helt överväldigad av sin uppgift. Många människor har sökt sig till FN-områdena. Den siffra som jag har i bakhuvudet – jag vet inte om den stämmer – är att det finns 40 000 människor inne på FN-områdena som man försöker ta hand om både säkerhetsmässigt och när det gäller försörjning. Det säger sig självt att det är en uppgift som är rätt omfattande.

Sedan försöker man ordna försörjning och grundläggande säkerhet för landet i övrigt. Vi är inblandade såtillvida att vi hjälper till framför allt med att finansiera flygtransporter för att tillföra ytterligare 5 500 man FN-trupp. De tas omedelbart från andra FN-operationer i andra delar av Afrika, vilket skapar problem där. Förhoppningsvis kan denna trupp underlätta att klara av den omedelbara situationen för FN-operationen. FN-operationen leds ju av en före detta norsk biståndsminister som vi för övrigt känner mycket väl.

Förhoppningsvis är det avgörande att det pågår fredssamtal i Addis Abeba under ledning av den regionala samarbetsorganisationen IGAD. Det finns också en trojka i bakgrunden bestående av USA, Storbritannien och Norge. Sedan har även EU sin särskilda representant där.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det är möjligt att uppnå fullständiga militära segrar i konflikter som är militära. En armé kan alltid besegra en annan armé, det går. Men när det gäller inbördeskrig – de kan vara av kulturell, etnisk eller annan karaktär – kan man inte besegra en folkgrupp. Det går bara inte. Även om man besegrar folkgruppen tillfälligt kommer det en ny dag, och då ser det helt annorlunda ut. Då måste det grunda sig på någon typ av politisk överenskommelse.

Huvudslutsatsen från EU:s sida är självfallet att lämna så mycket stöd vi kan till den fredsprocess som pågår i Addis Abeba under ledning av IGAD och sedan se vad vi kan göra i övrigt för humanitära insatser för att stödja den FN-mission som befinner sig i en synnerligen utsatt och synnerligen besvärlig situation. Också här har Sverige gjort stora insatser. Jag tror att vi nu är den fjärde största bilaterala humanitära givaren för att förbättra situationen i Sydsudan.

Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Situationen i landet är ju ganska beklämmande även när det gäller livsmedelsförsörjningen. Som jag förstår det kommer det att uppstå stora problem i jordbrukssektorn på grund av att landet är så sönderslaget. Jag undrar vad regeringen och EU har för inställning i den frågan, om man frikopplar konfliktsituationen. Hur löser man livsmedelsförsörjningen i landet?

Jag undrar också varför regeringen i sin samarbetsstrategi fokuserar på sexuell hälsa i stället för livsmedelsförsörjning. Varför, om jag har förstått det rätt, bidrar man inte till att trygga livsmedelsförsörjningen i landet?

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är lite beroende på vad vi kan göra. När man talar om livsmedelsförsörjning i Sverige är det inte detsamma som livsmedelsförsörjning i Sydsudan. I grunden är livsmedelsförsörjningen där en subsistence agriculture; jag vet inte om det finns något svenskt begrepp, men det betyder synnerligen grundläggande jordbruk, very basic.

Sedan finns det halvnomadiserad boskapsskötsel. Det är den grundläggande livsmedelsförsörjningen. Det är klart att den påverkas av den här konflikten. Framför allt blir det problem i de stora lägren. Där måste man komma in med klassiskt humanitärt bistånd, och då är det World

Food Programme och andra som direkt arbetar med livsmedelsförsörjning.

2013/14:18

17 januari

Utanför detta – nu uttalar jag mig utan att ha något underlag – är det inte säkert att detta bekymmer, tillsammans med alla andra bekymmer, är det avgörande bekymret. Subsistence agriculture och halvnomadiserad boskapsskötsel fungerar i alla fall på ett eller annat sätt i den här typen av konfliktsituation.

Det är svårt att komma ut i berörda områden och hjälpa till. Säkerheten där är så pass begränsad att vi inte når ut dit över huvud taget. Det bekymmersamma är att det inte finns någon lag och ordning, inget skolväsen och inget rättssystem. Alla detta hur ju brutit samman.

Human Development Index har gjort olika mätningar och jämförelser. Vi talade om Afghanistan här tidigare. Där har man höjt alla mått rätt hyggligt under de senaste tio åren, även om det fortfarande är rätt eländigt där. Men Sydsudan ligger på en väldigt grundläggande nivå.

Det svarar inte riktigt på frågan vad vi kan göra i olika sammanhang med olika delar av samarbetsstrategin. Just nu är väl en samarbetsstrategi mycket av en formulering på ett papper. Just nu handlar det om att få slut på dödandet och krigandet och att se till att de som har kommit till flyktinglägren klarar sig. Kan man göra det, kan man efter det se om man kan återuppbygga någon typ av fungerande sydsudanesisk stat.

Man måste också se hur FN-missionen ska se ut. Den har uppenbarligen inte varit tillräcklig. Det är möjligt att det behövs en ohyggligt mycket mer robust FN-mission för att kunna göra en robust statsbyggande insats i Sydsudan med tidsperspektivet tio eller tjugo år. Men finns det en vilja i det internationella samfundet att göra denna insats i en så bevärlig situation? Man kan hoppas att det finns en sådan vilja, men det är inte alls säkert.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet. Det finns inga Övriga frågor. Vi tackar utrikesministern med medarbetare för närvaron i EU-nämnden i dag och önskar dem en trevlig helg.

Innehållsförteckning

1 § Utrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (M)	1
Anf. 5 DÉSIÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD)	3
Anf. 7 HANS WALLMARK (M)	3
Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (M)	3
Anf. 9 JOHNNY SKALIN (SD)	4
Anf. 10 DÉSIÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (M)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (M)	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 15 Utrikesminister CARL BILDT (M)	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 17 Utrikesminister CARL BILDT (M)	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (M)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (M)	7
Anf. 22 DÉSIÉE PETHRUS (KD)	8
Anf. 23 JENS HOLM (V)	9
Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M)	9
Anf. 25 DÉSIÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (M)	10
Anf. 27 DÉSIÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (M)	10
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M)	10
Anf. 31 HANS WALLMARK (M)	11
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M)	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M)	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M)	13
Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD)	14
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M)	14
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	15